

Megjelen minden vasárnap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre . . . . . 4 frt.
Félévre . . . . . 2 frt.
Negyedévre . . . . . 1 frt.
Egyes szám ára . . . . . 8 kr.

SZERKESZTŐSÉG:

Hubacsok Pál ügyvéd irodájában, hova a lap szellemi részét illető közlemények és pénzküldemények is intézendők.

MINDSZENT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

HIRDETÉSEKRE NEZVE

a lap hátuljára (4-ik) oldalán 20 helyre van besorolva. Egy hely ára 90 kr. Kínostár helyegilleték külföldön 30 kr. A szerkesztőségén kívül elfogad előfizetéseket és hirdetések elhelyezését helybeli könyvnyomda is.
NYILTTÉRBE:
minden egyes sor közlése 15 kr. Bérmentetlen levelek csak ismertetéseztől fogadtatnak el. Kéziratok vissza nem adatk.

A katonai életpálya.

I.

A magyar ifjuság soha sem tekintette élethivatásának a katonai pályát, legalább eddig nem oly tömegesen kereste azt, mint számának arányához képest az megvárható lett volna. Napjainkban valamivel keresettebb ugyan ezen pálya, de még mindig bizonyos hidegség észlelhető e téren; a családok még mindig ideges tartózkodás és elfogultsággal néznek az ifju szemébe, ki elég bátor élte hivatásul választani a katonai pályát.

Igy van az az intelligens osztállyal, így a köznép soraiból kikerült hadfiaknál is. A chablonszerű katonáskodás után mindegyik haza siet, hogy a polgári életben keresse jövőjét, igényeit a társadalom elégtse ki.

A szabadságharc lezajlása után megépen gyűlöletes volt a magyar ember előtt a katonai pálya. Ennek okát nem taglaljuk, s csak azt hozzuk föl, mit akkor uton utfélen hallottunk hangoztatni, hogy t. i. a magyar ember a katonai pályán mellőzte, s így nem is választhatja életcéllul azt.

Voltak azonban akkor is, kik dacára hogy tősgyökeres magyarok voltak, mégis haladtak, sőt mondhatjuk, hogy azon kevesek közül, — kik egész életüket a ka-

tonai pályára szentelték — aránylag sokan voltak, kik tisztos s részben fényes katonai állást vívtak ki maguknak.

Álljon azonban az, hogy azelőtt el volt a magyar ember haladási útja zárva a katonaságnál.

De azóta e tekintetben megváltoztak a viszonyok, mert ha elfogulatlan elmével mérlegeljük konstellációinkat, épen nem állíthatjuk, hogy a magyar ember utjában legördíthetetlen akadályok vannak, melyek talán tartózkodást parancsolnának a katonai pályától. Azon ifjunak, ki a hadi tudományokban kellőleg képzett, s a katonai érelyekkel ékeskedik, nyitva áll a haladás ösvénye a katonai pályán is, legyen az magyar vagy nem magyar.

S mégis mit tapasztalunk?

Azt, hogy a magyar ifjuság egy óriás kontingense most is csak úgy nem választja pályájául a katonai állást, mint nem választotta akkor, mikor azon nézet volt általános, hogy a magyar ifjunak nincs jövője a katonaságnál.

Nem tudjuk van-e csak egy oly ezred is, melynek tisztikara tisztán magyar ajkúakból áll; azt tapasztaljuk, hogy a tisztán magyar ezrednél is, úgy a gyalogságnál, de főképp a lovasság soraiban a tisztikar tulnyomó része nem magyar ajkú, s ösz-

nálunk és mindig bizonyos izgatottsággal, míg nálunk egész közönyösséggel fogják fel a dolgot.

Természetes, hogy e tárgyat, mint alkalmasat, nálunk is felhasználják többé kevésbé jó vagy rossz „viccekre“, melyeknek elősorolásától meg akarom kimélni a jó izlésű olvasót és e helyett inkább azt ajánlom mindenkinek, a kit érdekel — és ezeknek száma vajmi nagy — hogy szerezzék meg a népfelkelésre vonatkozó rendeleteket a magyarázatokkal együtt és tanulmányozzák azokat a saját érdekükben alaposan. Sokan a szerkesztőségeket zaklatják ide vonatkozó kérdéseikkel. A szerkesztőségek a mennyire tőlük telik, szívesen adják meg a kért felvilágosításokat, de ha a kérdezők száma — és ez előre láthatólag, szaporodni fog, kénytelenek lesznek őket a törvények, illetve rendeletek megvásárlására figyelmeztetni.

De most valami másról. A fővárosi rendőrségnek és vele együtt a „m. k. észnek és tapéntatnak“ ismét sok a dolga és pedig részint azért, mert a rendőri állomány egy részére Keglevich gróf intendánsnak van szüksége, míg a másik rész az utolsó tíz nap alatt előfordult 6 nagyobb betöréses lopás tetteit „erélyesen nyomozza.“

A napokban borzasztó baleset történt a központi személy pályaudvarban. A fővárosban előnyösen ismert Braun esküdtnék a neje kikerítte anyját, ki Bécsből látogatóban volt itt, a vasúthoz és hogy az együttlét tovább tartson, beült vele a vasúti kocsi. A leány és anyja annyira elváltak merülve a beszélgetésbe, hogy nem hallották a harmadik csengetést és csak

szes magyarnyelvbéli ismeretök csakis az elkerülhetlen szükségésekre szorítkozik.

Általános a panaszkodás, hogy sok a tanult ember, a tudományos pályák tultömvek szakemberekkel; s mégis a tanulói pályára szánt ifjainknak elenyésző kis száma léka választja csak pályájául a katonai állást. Ily viszonyok közt aztán épen nem csodálkozhatunk, hogy a legszerényebb hivataloskára is százsámra jelentkeznek a pályázók, mindenki a polgári társadalomtól várja existenciájának biztosítását, még maguk a tényleges szolgálatban levő magyar ajkú tisztok is sürűen resignálják tisztibojtjukat, s lemondva rangjokról, a társadalom amugy is tulterhelt keblére hajtják fejeiket, s tőle várják megélhetésük kielégítését.

Ha pedig a szabadságot állományu tisztakat vesszük, kik már a legujabb rendszer alatt nyerték tisztibangjukat, ezek némelyikének eljárása is elég különös, mert hány van ezek soraiban, kik talantumoknál fogva kitünő szolgálatot tennének a katonai statusban, s ezáltal a hazában, s hazának? hányat ismerünk e szabadságot állományu tisztok soraiban, kik 80 kr. és 1 frtért napdíjaskodnak, holott nem nagy nehézségökbe kerülne keresztül vinni, hogy ne csak a címet viseljék, hanem mint tény-

akkor vették észre a bajt, mikor a vonat már megindult. A fiatal asszony ijedten ugrott fel, végig futott a kocsii folyosóján, felrántotta az ajtót és oly szerencsétlenül bukott ki, hogy a vagon kerekéi mindkét lábát, elvágta. A szerencsétlen asszony élet és halál közt lebeg.

V. S.

Visszapillantás az 1848-49-ik évi szabadságharc némely mozzanataira.

(Folytatás.)

Ez azonban az éremnek csak egyik oldala, szükséges, hogy a másikat is megvilágítsuk, szükséges, hogy a dolog tökéletes tisztázása végett elmondjuk az okokat is, mi indította hát az orosz udvart a fegyveres beavatkozásra, ha nem a függetlenség kimondása.

A keleti kérdést, mely mindegyre rémebben ütötte föl fejét, akarta az orosz udvar megoldani, természetesen a maga előnyére. Az oroszok Nagy Péter cáruk által föllállított politikát követni akarván, már régen szerették volna, hogy a konstantinápolyi tornyokon ne a félhold, hanem a kettős kereszt ragyogjon, hogy a pogány törökök kiűzetvén Európából, helyökről az orosz szent hit sugározzék ki. Azt pedig tudta Oroszország, hogy a keleti kérdésben Ausztria, mint olyan, mely földrajzi fekvésénél fogva ez ügyben leginkább érdekelt fél, fontos szerepet játszik, tehát leakarta e tekintetben a maga részére kenyerezni, mert azt hitte, hogy ha Oroszország, a már Ausztriára nézve elvesztett Magyarországot annak visszaadja: hála

TÁRCZA.

Budapesti levél.

(Népfelkelők. — Betörések krónikája. — Szörnyű baleset.)

A minap Bécsben jártam különféle ügyesbajos dolgokban. Magától értetődik, hogy nem mulasztottam el körülnézni a császár városban és keresni azt a híres kedélyességet, mely Bécsnek és lakóinak különlegességét képezi. Én ezt a kedélyességet csak két helyen észleltem és pedig a kávéházakban és — zengerek között. Az első helyen abban nyilvánul, hogy minden kopott külsejű, kétes existencia, ki véletlenül asztalodhoz kerül, minden ceremónia nélkül beszédbe elegyedik veled, akár tetszik, akár nem. A második helyen a zengerek engednek meg maguknak a közönséggel szemben oly „kedélyeskedést“, melyért nálunk az ajtó elé állítanák őket.

E zengerek gyenge programját most a legégetőbb napi kérdés, a népfelkelés kérdése fűszerezi. Ezt éneklik meg minden csak képzelhető variációkban, ezt gunyolják és használják fel mindenféle rossz élcekekhez. A népfelkelési törvény különösen most, mikor a levegő mindenütt puskapor szaggal van tele, Bécsben általános beszéd tárgyát képezi. Nyilvános helyeken úgy, mint társaskörökben, szűk családi körben ép úgy, mint a fényes bál teremben mindenütt egyenlő érdeklődés nyilvánul e mindenkit oly közel érdeklő kérdésben. A különbség azonban Budapest és Bécs közt e tekintetben szembe-
szökő. Ott sokkal többet beszélnek róla, mint

leges szolgálata tisztek rangfokozatuknak jövedelmét is élvezzék.

Bizonyára jobb szolgálatot tennének ilyenek a közügynek, ha a katonaságnál érvényesítenék tehetségeiket, mert nem csak az lenne ebből a nyereség, hogy egy-egy katonai állást magyar ember töltene be, hanem polgári állásukat is, — melyet katonai rangjuk mellett lekötve tartanak — oly egyének nyerhetnék el, kiknek megvan ugyan kvalifikációjuk ahhoz, hogy egy érdeket betöltsenek a társadalomban, de álláshoz nem juthatván, a legnagyobb nélkülözésben tengetik életüket. A közel múlt napokban volt alkalmunk a napilapok útján meggyőződést szerezni a katonáorvosok létszámának statisztikájáról is, itt is sok hely üres és legkisebb percenttel van e karban is a magyar elem képviselve.

Hogy pedig ifjaink nem oly nagy számban vállalkoznak a katonai pályára, mint azt elvárhatnók, abban igen nagy részük van — mint fentebb is említettük — a családoknak, ugyanis a legtöbbet nyom a mérlegen a család akkor, midőn az ifjú azon kérdés előtt áll: katonai vagy polgári pályán állapítsa-e meg jövőjét, s mi természetesebb, mint az, hogy a katonai pálya iránt elfogult levén a család, csupa rémképekkel rettentí vissza a legjobb szándéku ifjút is a katonai pályától, s így leszámítva a leszámítandókat, katonai pályára csak akkor lép a legtöbb ifjú, ha a kilátásba helyezett protectió az érem fényoldalát láttatja csak vele; katonává lesz talán a saját vagy szüleinek desperatiója folytán; vagy, mert hagyományos szokás, fejében Ausztria szabad kezet enged Oroszországnak a keleti kérdés megoldásánál, s így megnyervén Ausztriát a maga részére, egygyel kevesebb ellensége leend. Ellenben ha Magyarország megmarad független államnak és megerősödik: az ő kardja is nyom valamit a mérlegben. Ettől kellett menekülnie Oroszországnak, meg kellett szabadulnia Magyarországtól. S nem valószínűtlen föltevés az, hogy Oroszország elfoglalván a török birodalmat, Konstantinápolyból Pest felé veszi útját s minden oldalról bekerítvén Magyarországot, az első kedvező pillanatban birodalmához csatolja, hogy világhatalmának megvalósításában egy lépéssel ismét előbbre menjen.

De volt még egy másik indító oka is Oroszországnak, melyért beavatkozott s ez az volt, miszerint azt hitte, hogy ha Magyarországnak csakugyan sikerül Ausztriával szemben függetlenségét kivívni, úgy az eltiport, a földarabolt, a megsemmisített Lengyelország is megfogja ugyanazt kísérteti, mely kíséreltben Oroszország, mint ellenségét látná Magyarországot.

Nem tagadhatjuk, hogy csakugyan merültek föl ilyen vélemények s nem egészen alaptalanul, mert maguk a lengyelek, kik igen nagy számmal voltak, míg egyrészt Magyarországnak sorsát utáni érdeklődésöknél fogva vettek részt önvédelmi harcunkban, úgy másrészt azon lehetőséget táplálták keblükben, hogy a magyarok függetlenségének kivívása után Lengyelország fölcsabadítása fog következni, mely cél elérése szempontjából Magyarország lényeges segélyekre leend.

Az önkényhatalom pedig mindenütt rémet lát, így tehát mi sem természetesebb, mint az, hogy Oroszország, hol az egyéni önkény oly mértékben volt kifejtve, mint még csak Törökországban, a független Magyarországot, már

hogy a család egyet katonának destináljon. Csakhogy ily lépések nem közelítenek az életcél felé, ez nem hivatás. Minden pályához, tehát a katonaihoz is, az ifjúság részéről előszeretettel szükségeltetik, mely előszeretettel annál eklatansabban nyilatkozik, minél nagyobb számban törnek egy és ugyanazon pályára. Ily előszeretettel aztán utat tör magának a ridegnek nézett katonás pályán is, s nem lesz ok attól félni, hogy oly érdeket is idegen ajku tölt be, melynek pedig betöltésére első rendben a magyar ember van hivatva.

Az új községi törvény.

(Folytatás.)

Valamint a felfüggesztés azon jogi következményt vonja maga után, hogy az illető felfüggesztett tisztviselő elvesztette a jogot nem csak a hivatallal járó teendők elvégzésére, hanem a hivatallal járó teljes fizetés élvezetére is: épen úgy a fegyelmi határozat jogerőre emelkedése után, a hivatalba való visszahelyezésnek, az előbbeni esettel egészen ellenkezőleg, azon joghatálya van, hogy az illető tisztviselő viszszeri jogát, a hivatallal járó teendők elvégzésére és teljes fizetésének élvezetére. Egy nagy igazságtalanságot látunk azonban a szakaszban, azt t. i. hogy a hivatalától felfüggesztve volt tisztviselő, a szerint a mint a 104 §. értelmében ellátási összeget nyer, a felfüggesztés tartamára fizetésének felét, vagy esetleg kétharmadát feltétlenül elveszti. Legalább ez következik a szakaszból, mert nem intézkedik arról sehol, de az egész törvényben sem találtunk reá intézkedést, hogy a hivatalába visszahelyezett tisztviselő, a felfüggesztést tartamáról még kijáró fizetésének kiadásáról rendelkeznek. E §. alkal-

csak készletben is, oly rémnek nézte, melytől ő még meg is ijedhet.

Ilyen politikai okok voltak azok, melyek az orosz hatalmat a fegyveres beavatkozásra ösztönözték, nem pedig a függetlenségi nyilatkozat.

Ugy hiszem e kérdés eléggé meg van világítva, minthogy bebizonyítottuk azt, hogy nem a függetlenségi nyilatkozat s ezzel kapcsolatban nem is Kossuth idézte elő 1849-ben bukásunkat. Azonban már most feleljünk meg, amaz itt önkényt fölmerülő kérdésre, hogy mi okozta hát a függetlenség kimondása után néhány hónapra bekövetkezett gyászos katasztrófát.

A történelem vezérfonala e kérdés megoldásáig is elvezet bennünket s megmondja, hogy mint már említettük: a viszálykodás, a gyűlölködés és nagyravágyás okozta bukásunkat, főképp pedig Görgey engedetlenkedése és hazafiatlansággal határos eljárása.

Nézetem szerint Görgeyt méltán lehet sújtani a hazafiatlanság vádjával, mert midőn a nemzet sorsa kezébe volt letéve, pusztán gyűlölködésből, csak azért, hogy egy embert, a kit nálánál hatalmasabbnak tudott, megbuktasson: úgy intézte a dolgok menetét, hogy a nemzet sirját ásta meg. Nem a világosi fegyverletételért — eltekintve minden többi eseményeitől — vádolom én Görgeyt hazafiatlansággal, mert elhiszem azt, hogy a mit Világosnál tett, azt már meg kellett tennie; de nem kellett volna, mert elkerülheté vala, ha nem a gyűlölködés, ha nem a nagyravágyás vezérli tetteit, ha ő, kire a hazában minden szem várakozással tekintett, kinek kezébe volt letéve ugyszólván a nemzet jövője: nem áldozta volna föl kicsinyes, önző céljaiért a szent ügyet.

(Folyt. köv.)

mazása mellett tehát bűnhődni fog az is, a ki ártatlan volt, a ki esetleg épen csak személyes bosszúnak, vagy alaptalan mendemondának volt áldozata. Az ellen ugyan nincs szavunk, hogy azok, a kik súlyosabb beszámítás alá eső vétségben találtak, fizetésük elvonásával is büntetessenek; de hogy minden csekélységért, avagy épen ártatlanul valakit fizetésének elvonásával is büntessünk, nem tartom sem jogosnak, sem méltányosnak; elég büntetés ezekre nézve már maga a vizsgálatlalt járó zaklatás, és a felfüggesztésből eredő szégyenérzet és annak tartama alatt a nélkülözés.

A fegyelmileg hivatalától elmozdított tisztviselőre, illetve előjáró, segéd- és kezelő-személyre nézve az új törvény 120. §-a minden eddiginél súlyosabb intézkedéseket tartalmaz. Az a dolog természetesen rendjéből következik, hogy a hivatalától elmozdított előjáró, segéd- és kezelő-személyzeti tag helye választás útján betöltendő, még pedig a közszolgálat érdekében lehető gyorsan. Erre nézve az idézett §. azt rendeli, hogy a választás egy hónap lefolyása alatt mindenesetre megejtessék.

Büntetésnek ugyan elég súlyos már maga a hivatalvesztés is, de e §. még a szolgálati képességet is elvonja a hivatalvesztésre ítélt egyéntől, és pedig úgy csak időlegesen, vagy véglegesen. Így a tisztujtások alkalmával választás alá kerülő előjárókra, segéd- és kezelő-személyzeti tagokra nézve azt állapítja meg, hogy első ízben a rendes tisztujtás bekövetkezése előtt meg nem választható, második ízben pedig végleg elveszti szolgálati képességét és soha többé meg nem választható. A községi és közjegyzőkre nézve pedig kimondja, hogy első ízben ugyanazon községben, vagy közjegyzőségben, második ízben pedig sehol sem választható meg, vagyis végképen, hivatalképtelenné válik.

A 103. §. azon esetre hatalmaz intézkedéseket, a midőn lemondott, vagy legközelebbi tisztujtáson meg nem választott tisztviselő fegyelmi ügyéről van szó. E tekintetben a hivatkozott szakasz úgy intézkedik, hogy hivataláról lemondott vagy közbejött tisztujtáskor meg nem választott előjáró, segéd- és kezelő-személyzeti tag ellen fegyelmi eljárás el nem rendelhető a már el rendelt fegyelmi eljárás pedig, ha a vizsgálat alatt álló egyén lemondott, vagy meg nem választott, beszűntetendő.

Ez az általános szabály, de vannak kivételes esetek is, így ha az illető előjáró, segéd- és kezelő-személy a felelősség alól még nem mentetett föl, ha ellene a vagyoni felelősség megállapításának kérdése forog fen; ha esetleges nyugdíjaztatása a fegyelmi ügy elbírálásának eredményével kapcsolatban áll, akkor a hivatalból kilépett volt előjáró, vagy segéd- és kezelő-személyzeti tag ellen a fegyelmi eljárás elrendelhető, illetve folytatandó és jogérvényes határozattal befejezendő.

Az előjárói, avagy a segéd- és kezelő-személyzeti tagjának, mint általában minden tisztviselőnek rendszerint joga van az általa viselt hivatalról lemondani. E jogot azonban a most vitatott 103. §. annyiban korlátozza, hogy a mennyiben a fegyelmi eljárás alatt álló tisztviselőnek, a fegyelmi határozat jogerőre emelkedéséig nincs jogában hivataláról lemondani. Kivételes esetekben azonban, például, ha a vétség előre láthatólag enyhébb beszámítás alá fog esni, ha vagyoni felelősség kérdése fen nem forog, vagy ha a hivatal elhagyását a közszolgálat érdeke teszi kívánatossá: akkor a fegyelmi eljárás alatt álló hivatalnok is

lemondhat és lemondása elfogadható. Az ily lemondás elfogadásának kérdésében a fegyelmi hatóság határoz és határozatáról az illető községet értesíti. Az ily nemű határozatok fokozatosan felebezhetők.

A régi törvény uralma alatt, sok kelemetlenség merült föl a fegyelmileg hivatalától felfüggesztve volt előljáró, segéd- vagy kezelőszemélynek, a felfüggesztés tartama alatt lejárató fizetésének kiszolgáltatása körül. Voltak helyek, a hol mind megkapta, voltak helyek, a hol semmit sem kapott. Ez anomálián segítendő, az új törvény 104. §-a világosan elrendeli, hogy a hivatalától felfüggesztett előljáró, a segéd- és kezelőszemélyzet tagja, ha fizetéssel bír, a felfüggesztés tartamára fizetésének egy harmadától feléig terjedhető, ellátásban részesítendő. Ez iránt a fegyelmi vizsgálatot elrendelő hatóság határoz, a mely határozat ellen azonban fokozatos felebezésnek van helye. A törvényileg megszabott ellátáson fölül a jegyzőkre nézve kimondja a tárgyalás alatt levő szakasz, hogy a felfüggesztés tartama alatt az általuk természetben birt lakást is megtartják; de a hivatalos használatra rendelt helyiséget nem.

Oly kisebb foku hanyagságok, vagy hivatalbeli engedetlenségek is fordulhatnak elő, hogy azokért már magának a fegyelmi eljárásnak megindítása is súlyos büntetés volna, de a melyet a közszolgálat érdekében megtorlatlanul hagyni még sem lehet. Erre nézve kisegítő eszközzel állapítja meg a törvény a pénzbüntetésből álló rendbüntetést; kimondván a 105. §-ban, hogy az ismertett kisebb foku hanyagság, vagy hivatalbeli engedetlenség esetében úgy az alispán, mint a főszolgabíró, az illető egyén meghallgatásával; de a felebezés kizárásával annyiszor, a mennyiszor rendbüntetést alkalmazhat, a mely a jegyzői nyugdíj-alap javára fordítandó s 5 forintig terjedhető pénzbüntetésből áll. Ugyanezen §. kimondja azt is, hogy a fegyelmi törvények sulya alá eső vétségekre nézve mindenkor fenmarad a későbbi felelősségre vonás joga.

Az egész szakaszban, csak a felebezés kizárását nem tartjuk sem igazságosnak, sem méltányosnak, mert így a községet előljáró teljesen ki nem szolgáltatva az alispán vagy főszolgabíró szeszélyének.

A fegyelmi eljárás körüli fejtegetésünket befejezendő, meg kell még említenünk a 106. §. rendelkezéseit, a mely szerint a fenálló törvények és törvényes szabályok alapján büntetnek, vétségnek vagy kihágásnak tekintendő cselekmények folytán a vizsgálat a büntető eljárás szabályai szerint eszközöltetik.

Ha a közigazgatási uton elrendelt vizsgálat folyama alatt az tűnnék ki, hogy a fenforgó cselekmény, nem csupán fegyelmileg megtorolható vétséget, hanem egyébként is büntetendő cselekményt képez, akkor azon esetben, ha a fenforgó vétség már csak fegyelmi szempontból is a hivatalból való elbocsátás kimondását teszi szükségessé, a fegyelmi eljárás a büntető eljárásra való tekintet nélkül folytatandó és befejezendő; de a királyi ügyészség, vagy járásbíró, avagy a közigazgatási hatóság, a büntető eljárás megindítása végett szükséges adatok közlése mellett értesítendő; ellenkező esetben pedig az iratok azonnal átteendőek és a további fegyelmi eljárás, a bűnügynek jogerős ítélettel befejezéséig függőben tartandó. Az ilyen bűnügyek a bíróságok által mindenkor soron kívül tárgyalandók.

(Folyt. köv.)

Világfolyása.

Ha a külügyi helyzetet nézzük — a mi most kétségtelenül a legfontosabb — semmi lényeges változást nem jegyezhetünk fel. A háboru veszélye nem csökkent semmit sem. A mint az egyik nap békés hírei kellemesebben hangolnak bennünket, a másik nap még komorabb hírei, azt a kis illuziót is rögtön lerontják nemcsak, de a helyzetet még komorabbá festik.

Egyik nap azt olvassuk, hogy még a német trónörökös is úgy nyilatkozott, hogy a béke fentartásában bizni lehet; a másik nap meg már azt olvassuk, hogy dehogy biztatta meg a publikumot, sőt ellenkezőleg úgy nyilatkozott, hogy igenis a háboru komolyan fenyegeti Európa békéjét. Ez még nem elég, hanem rádupláztatnak az öreg Moltkeval, a ki állítólag úgy nyilatkozott, hogy a háboru veszélye közel van.

A legnevezetesebb a dologban az, hogy a kis Bulgáriáról, a melyet az első pillanatban mindenki a háboru magvának tekintett, most alig van emlékezés: egészen harmadrangu kérdésé süllyedt alá. Pedig valójában ez volt az a fészere, a mely monarchiánk és Oroszország között az ellentéteket kiélesítve, a sulyegyet földre billentette.

De nézzünk szét részletesebben az államok között:

H a z á n k b a n az országgyűlést még mindig a folyó évi országos költségvetés foglalkoztatja, míg a nagy közönség minden gondját a népfelkelési törvényre és az annak végrehajtása tárgyában kiadott miniszteri utasításra fordítja. A népfelkelési törvény és végrehajtási utasítás az, a mely most az emberek elméjét leginkább foglalkoztatja, s minthogy valóban komoly dolog is, hát nem tehetünk jobbat, mint hogy annak beszerzését, olvasgatását — tájékoztatás szerzése végett — ajánljuk közönségünk figyelmébe. Mi a magunk részéről, már lehetőleg jövő számunkban rövid kivonatban közölni fogjuk az utasításnak lényegesebb részét, t. i. a mi a népfelkelésnek mozgósítására és fölhasználására vonatkozik. A delegációk még nincsenek összehíva, de ennek megtörténtét március elejére vették tervbe, a midőn ő felsége a király is az ősi székvárosban Budán fog tartózkodni s februárra tervezett leutazását is azért halasztotta márciusra, mert akkor a delegációk különben is ott fognak ülésezni.

Szapáry pénzügyminiszter lemondása most már visszavonhatatlan, s vele együtt nyugalomba megy Köffinger államtitkár is és hir szerint Baross Gábor az új közmunka- és közlekedésügyi miniszter veszi át ideiglenesen a pénzügyminiszterium névleges vezetését, míg a tényleges vezetést Wekerle Sándor miniszteri tanácsos, a kit elő fognak léptetni, s a ki legalább is a jövő államtitkárául van kiszemelve, veszi át. A hadi készülődések, habár nem valami nagy feltűnéssel és zajjal, de mégis folyton folyamatban vannak. A hadügyi kormány szép, csendesen készül, hogy véletlen meglepetéseknek kitéve ne legyünk.

A napokban egy roppant nagy feltűnést keltett hir járta be az „Egyetértés“ utján az egész országot, nem kevés izgalmat okozva a fővárosban. Nem kevesebbről volt szó, mint Budapest megerősítéséről, a mit különösen azzal hoztak kapcsolatba, hogy négy mérnökkari tiszt épen ezért lett Budapestre áthelyezve. De a felhivatalos lapok ezt a hirt rögtön megcáfolták, kijelentvén, hogy volt ugyan szö Budapest megerősítéséről, de nem most, hanem vagy 15 évvel ezelőtt, és képzelhetetlen is, hogy ily óriási, s legalább 20 millió forintot igénylő munkát csak úgy sebtében, hajtassanak végre, a négy mérnökkari tiszt áthelyezésével is még mindig igen csekély számú budapesti katonai mérnök-karral.

P o r o s z o r s z á g b a n még mindig a birodalmi képviselők választása által keltett izgalom foglalkoztatja a közönséget, a pártok erősen szervezkednek a közelgő döntő mérkőzésre. Az előjelek után ítélve, a katonai törvényjavaslat, mely általában most csak septennatus név alatt ismeretes, hívei lesznek többségben s így a hatalmas Bismarck terve sikerülni fog.

O l a s z o r s z á g b a n a kormány lemondott, a mi legnagyobb részt a kalandos afrikai politikának a következménye. Olaszország ugyanis Afrikába hódító hadjáratra indult, de a megszálló hadsereg tekintélyes részét, valami 400 embert, a benszüllött feketék megtámadtak s lemészároltak. A kormány nagy sietséggel újabb és erősebb csapatokat volt kénytelen Afrikába küldeni. Az Afrikában szenvedett érzékeny veszteség, több helyen a kormány elleni heves tüntetésekre adott alkalmat, követelvén Robillant grófnak, az olasz külügyminiszternek lemondását, a ki eddigelé elég eszélyességgel és önzetlen hazafisággal vezette hazája ügyeit. A király még eddig nem fogadta el a kormány lemondását. Szóval Afrika miatt Olaszországban válság van, holott Európának most egy szilárd Olaszországra nagy szüksége volna, mert bajosan nélkülözheti akár háborut, akár békét akar csinálni: Olaszország sulya a mérlegben dönthet, s igazuk lehet azoknak, a kik azt mondják, hogy a mostani viszonyok között az európai politikában legfontosabb kérdés az olasz válság.

O r o s z o r s z á g b o l folyton a roppant hadi készülődések híre érkezik, s mindenik azt bizonyítja, hogy monarchiánk határain gyűjti seregét. És, hogy a fegyverzörgésnek még nagyobb nyomatéka legyen orosz hadi kölcsön felvételéről is szállingóznak a hírek. Oroszország jelöltje a bolgártrónra, a legújabb értesülések szerint, most már nem a mingreliai herceg, de nem is Leuchtenberg herceg, a ki nem akar bolgár fejedelem lenni, hanem Oldenburg herceg.

Helyi és vegyes hírek.

— **Személyi hir.** Suszter Konstantint, Vác egyházmegyénk most kinevezett róm. kat. püspökét, király ő felsége a vallás és tanulmányi alap felügyelő és ellenőrző bizottságának tagjává nevezte ki. Mint értesülünk, érdemes főpásztorunk már a jövő hó elején elfoglalja váci püspöki székét.

— **Takarékpénztárunk** mint halljuk, mult évi zárszámadását már legközelebb elkészíti, s még vagy e hóban, vagy legkésőbb a jövő hó elején meg is tartja rendes közgyűlést.

— **Közgyűlés.** A mult vasárnapról hivatalos akadályok folytán elmaradt február havi rendes közgyűlést a mai napon tartja meg képviselő-testületünk. Az átnézett tárgysorozat után ítélve, alig lesz minden elvégezve, mert sok és köztük több fontos tárgy van a közgyűlés napi rendjébe felvéve. A sok között legfontosabbnak látszik a váltsági-ügyi bizottság javaslata a kurcaréti és tóalji földek haszonbérbe adására vonatkozólag. Érdeklődéssel várjuk a közgyűlés harározatát.

— **Üsszeírások.** A ló és szekér összeírás, mint alkalmunk volt róla meggyőződni, községünkben befejeztetett. Az összeírás szerint van községünkben 19 kétfogatu személy-szállító kocsis, 695 teher-szállító kettős fogatu kocsis és 42 ökrös szekér. Van továbbá 1520 ló, a melyek között 42 mén, 589 herélt és 889 kanca találatik. A csikók száma 450.

— **Táncvigalmak.** A farsang végén se hossza se vége nem lesz a táncvigalmaknak. Így a mai napon Bárdos Flórián a saját kávéházi helyiségében, 20-án a „48-as kör“ saját pénztára javára, Kovács Tóbiás vendéglőjében rendeznek táncvigalmat. Az iparos-ifjuságnak pedig, mint

már lapunkban is közölve volt, a szegény iskolás gyermekek fölszegélyezésére rendezendő bálja ugyancsak Kovács Tóbiás vendéglőjében tizenkilencedikén leend.

— **Járványos világ.** Községünkben ez idő szerint a himlő roppant mérvben uralkodik és igen sok áldozatot kíván. Mint betekinteni alkalmunk volt, előfordult olyan eset is, hogy 9 halálozás közül 7 himlőre esik. A nagymérvű járvánnyal szemben kétségbeesítő csak a szülők nagymérvű hanyagsága és gondatlansága. Látunk már himlős gyermekeket meztláb az utcán járnunk. Így nem csoda, ha a himlősöknek aránytalanul nagy százaléka pusztul el, főképp miután orvosi segély is csak a legkritább esetben vétetik igénybe. Eszéken pedig a kolera újból kitört, s így most már féltő, hogy a tavasz közeledtével az egész országot meg fogja hódítani.

— **Önsegélyző egyesület.** Mint a véletlenül olvasott „felhívás”-ból tudomásunkra jutott, községünkben egy önsegélyző egyesület van alakulófélben, amelyre nézve az aláírási ívek már kibocsátottak s mint a felhívásból olvastuk az alakuló közgyűlés már a folyó hó 27-én fog megtartani. A felhívást Tari Endre, Haasz Juda és Szilágyi Ferenc urak bocsátották ki. Közlebbi részleteket az alakulandó önsegélyző egyesületről nem tudunk, csak annyit jegyezhetünk itt föl, hogy a részvényes heti 10 kros betétekre lennének fektetve, s hogy minden részvényes betétjének $\frac{2}{3}$ -ad része erejéig személyes hitelt nyerhet. A heti befizetés hat éven át tart, a mely idő után az egyesület nem oszlik fel, hanem hitelszövetkezetté alakulva, tagjainak minden héten kifizeti a nyereséget osztalékokat. A ki a heti befizetést elmulasztja, hetenként és részvényenként $\frac{1}{10}$ -ed kr. bírságot fizet, hat hét után pedig elveszti tagsági jogát s addig befizetett tőkét hat év múlva kapja meg kamat nélkül. Egy részvény aláírási díja 25 kr. Elmondva ezeket általánosságban, ha sikerülend közlebbi részleteket megtudunk az alakulóban lévő egyesület működési tervéről, azt bővebben is fogjuk méltatni.

— **Torony óra.** Nagy bosszankodásunkra, templomunk tornyában lévő óra, már nem évek, de lehet mondani évtizedek óta, mindig ugyanazon egy időpontot jelzi, mintha az idő is épen úgy megállt volna haladásában, mint óra ő kegyelmének tetszett, minthogy pedig József korszaka már letűnt s a napot többé megállítani nem lehet, hát világos, hogy az idő halad, hanem az óra van elromolva. E valóban türetlen állapot derék plebánusunkat már régen bosszantja, utat és módot keres az óra kijavítására, s mint halljuk, már a közel jövőben ebbeli fáradozása eredményéhez fog vezetni, még pedig aránylag kevés költséggel és Mindszentben is tudni fogjuk, hogy hányat ütött az óra.

— **Hihetetlen hír,** a mely abból áll, hogy Fölföldy Sándor ur a helybeli róm. kath. egyháznak már több mint 40 év óta kántora, a jól megérdemelt nyugalomba vonulni készül, sőt mint mondják, a szentesi kántor-segédet szerződésre hívta föl. Előttünk az egész hirben csak az a hihetetlen, hogy a kántor ur a valóban „jól megérdemelt nyugalomba” vonulni óhajtana.

— **Kossuth Lajost** Szentes város a folyó hó 4-én tartott városi közgyűlésen, Szentes város diszpolgárává választotta. A közgyűlés a polgármestert és a főjegyzőt bizta meg a diszokmány szövegével, kiállításával és a nagy hazafihoz leendő eljuttatásával.

— **Mély részvétet** keltő szerencsétlenség történt Szegeden, a melynek áldozata az ott közkezdveltségnek örvendő Hochenadel 46. gyalogezredbeli őrnagy volt. Nevezett őrnagyot ugyanis szombaton reggel 5 órakor szélhűdés érte és esése közben az asztalon levő petroleum lámpát leverve, az széttört és a petroleum meg-

gyuladt, mitől az őrnagy is összeégett, mert magányosan lakó ember lévén, késő segélykiáltásaira rohant már be szolgálja és ennek javveszékélésére siettek be többben a tisztí kaszárnyában lakó tiszték közül, de már akkor minden segítség későn volt. Temetése vasárnap d. u. 3 órakor ment végbe a szegedi polgárság általános részvéte mellett.

— **Kitüntetés.** Nagy András Jánost a szomszéd Hódmezővásárhely érdeműs ősz polgárát, mint a hivatalos lapból olvastuk: „a közjólét és közegészségügy előmozdítása körül szerzett érdemeiért” ő felsége a király a koronás arany érdemkereszttel tüntette ki. Ha van kitüntetés, a mely meg volt érdemelve, ugy ez olyan.

— **Népfölkelők eskümintája.** „Mi ünnepélyesen esküszünk a Mindenható Istenre, hogy felséges fejedelmünk és urunk Első Ferenc József, Isten Kegyelmeiből Ausztria császára, Csehország királya, stb., stb. és Magyarország apostoli királya s hazánk szentesített törvényei iránt hűséggel és hódolattal viseltetünk. Esküszünk, hogy Ő Felségének, Ő Felsége vezéreinek s minden egyéb előljáróinak is engedelmeskedünk, őket tiszteletben tartjuk és védelmezzük, rendeleteiket és parancsait minden szolgálatban teljesítjük, minden ellenség ellen, bár ki legyen is az, vizen és szárazon, éjjel-nappal, útköztekben, rohamokban, csatákban és bármilyen vállalatokban, szóval mindenütt, mindenkoron s minden alkalommal vitézül és férfiasan harcolunk, csapatainkat, zászlóinkat és lövegeinket semmi esetben el nem hagyjuk, az ellenséggel soha a legkisebb egyetértésbe sem ereszkedünk s magunkat minden a hadi törvények szerint és derék népfölkelőkhez és harcsokhoz illő módon viseljük s így becsülettel élünk és halunk; Isten minket ugy segítjen. Amen!” Ha tehát valamelyik vitéz népfölkelőnknek inába száll majd a bátorsága, azonnal megszegte az esküjét.

CSARNOK.

Petőfi bölcséletéről.

Mottó: A költő az istenség szent levele, Melyet leküld magas kegyében Hozzátok, gyarló emberek, A melyben örök igazságot Saját kezével írta meg.

Petőfi Sándor.

Többre becülöm Socratest valamennyi tanítványánál, mert ő kevés szóval nagy igazságokat hirdetett, több ezer isten-féle helyett egyet imádozott, a korlátot nem ismerő gyarló elme hetvenkedései helyett ezt az életelvet tanította: ismerd meg magadat.

Mindig elbájol, mikor Molier Mizantropjában Alcest az ostoba érzelmek sonettirójának kifacsart beszédmodoránál többre becüli a nép egyszerű dalát, melyben a szív olyan tisztán beszél.

Száz számra idézhetnék a mi hallhatatlan Petőfi Sándorunk költeményeiből olyan sorokat, melyekről egyenkint el lehet mondani, hogy többet ér egy-egy ilyen sora pl:

„A virágnak megtiltani nem lehet.”

Valamennyi sopánkodó poetaszterünk első, új és újabb, legújabb és legeslegújabb dalvirágainál, melyekben mindig elég cifrán és elég ügyetlenül találják fel papagály énekeiket, vagy ilyen szaka:

Reszket a bokor, mert Madárka szállott rá; Reszket a lelkem, mert Eszembe jutottál stb.

A valódi költő valódi bölcselő is; igaz, őszinte és határozott a szenvedély rettenthetlenségével és biztos erejével. Petőfi nemcsak a magyar költői szellem legerősebb lyrai kifeje-

zője, hanem a magyar ész el nem korcsosult, meg nem rontható példaképe is. Érzelmek, eszmék, gondolatai, képei s hatása egyaránt nemzeti. S a mint élete és költészete egygyé szövődik, ugy szövődött egygyé az ő gondolatvilága nemzetével és koráival. Egy nagy alak: képviselője a milliók összességének; egy nagy jellem: a milliók jeles tulajdonságaival ékesítve.

Midőn csak néhány vonást szándékozom kiemelni Petőfi bölcséletéből, élettörténetét fölölleges bővebben is elmondanom: Ember volt, élt, s valószínűleg már meghalt. Született 1823-ban; tehát a mi századunk gyermeke.

Hol született? Kis-Kőrösön vagy Kis-Kun-Félegyházán? Nem kutatom. Homér-e vagy Ossian? Nem vitatom. Petőfi! A tett, a munka embere, szerelem, szabadság dalnoka; küzdött nemzete függetlenségéért és elveszett fons és harcokban: Világszabadság!

Édes apja mészáros mester volt. Eleinte ő is, mint más szegény ember, a ki szívében gazdagabb sok jómóduaknál, nagyobbra látott, mint a mennyire becsületes lelkével számított. De aztán, a kibben bizott, jégre vitték az emberek; —

Mert ő becsületes lelkű, igaz; Azt gondolá, hogy minden ember az. És e hitének áldozatja lett, Elveszte mindent, a mit keresett. Szorgalmas élte verítékének Gyümölcseit más emésztette meg. És elszegényedett.

(L. P. István öcsémhez.)

Abban az időben Sándor fiát szerette volna az iskolából hazavinni, és biztatta is, hogy kövesse az ő mesterségét, legyen mészáros; de hiába. Fiából író lett. Író, a ki szembe szállott egy dicső világ elfajult eszméivel, az avult kor glánc kesztyűs hőseivel, s mikor legjobban szenvedett, mikor a mészáros mesterség, melyre szánva volt — eszébe jutott, megvigasztalódott abban a tudatban, hogy hisz ő mégis csak mészáros lett, mondván apjához intézve:

„Te a taglóval ökröt ütöz, Tollammal én embert ütök, Egyébiránt az egyre megy, Különböző csak a nevök.”

Szegény édes apja, de jó gondos apa lehetett! hát még az édes anyja, a kiről ezt írja: „Minden szava tükör volt, a honnan láthatám, Hogy a földön nekem van legszeretőbb anyám.”

Mint szerette volna őket boldogokká tenni, boldogoknak tudni! hogy vonta el a maga szájától a nehéz munkával keresett falatot, hogy ők ne lássanak szükségét; milyen szépen tudott értük imádkozni: „Áldja meg az Isten mind a két kezével!” Milyen érzés fogja el szülői sirjánál, mikor 1849-ben.

„Végre megtörtént a Rég várt viszontlátás

s folytatja:

Nincs köszönet benne, Nincsen istenáldás. Láttam jó atyámat vagy csak koporsóját, Annak sem látszott csak az egyik széle, Ezt is akkor láttam künn a temetőben, Mikor jó anyámat tettük le melléje.”

Boldogult édes-apjának sok jeles tulajdonságai közül egyet felemlitek: a színészet csodálatra méltóképen való módon gyűlölte. Annál jobban lelkesedett fia a művészetekért.

A Sándor gyerek Aszódon deákoskodott. Tizenöt esztendő volt; verseket írt, szerelmes volt és színész akart lenni. Ezekről a felette nevezetes emlékekről írja uti jegyzeteiben, hogy a verselés a szerelem eredménye volt. A színészsze lenni akarásnak pedig nem annyira eredete, mint következménye nevezetes.

(Folyt. köv.)

Felelős szerkesztők:
HUBACSEK PÁL és SZOBOTKA GUSZTÁV
Kiadótulajdonos:
AZ ALAPÍTÓ EGYESÜLET.